

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ПАДАЛКА ОЛЕКСАНДР АНАТОЛІЙОВИЧ

УДК 351.74(477)

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Харків – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному університеті внутрішніх справ, Міністерство внутрішніх справ України.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор
БЕЗПАЛОВА Ольга Ігорівна,
Харківський національний
університет внутрішніх справ,
завідувач кафедри адміністративної
діяльності поліції.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, доцент
ЮНІН Олександр Сергійович,
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ,
заступник директора навчально-
наукового інституту післядипломної
освіти та заочного навчання –
декан факультету заочного навчання
працівників поліції;

кандидат юридичних наук, доцент
ДРОЗД Олексій Юрійович,
Національна академія внутрішніх
справ, доцент кафедри
адміністративної діяльності.

Захист відбудеться 22 грудня 2016 р. о 12 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.700.01 у Харківському національному університеті внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, просп. Льва Ландау, 27.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Харківського національного університету внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, просп. Льва Ландау, 27.

Автореферат розісланий 19 листопада 2016 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л. В. Могілевський

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Для виконання зазначеного обов'язку в державі формується та функціонує відповідний правоохоронний механізм, кожна з ланок якого здійснює свої специфічні завдання і функції у певній сфері суспільного життя. Поряд з іншими, дуже важливим складовим елементом цього механізму є органи Міністерства внутрішніх справ, які виступають одним із ключових суб'єктів забезпечення публічної безпеки і правопорядку в країні.

Значення органів МВС у питанні забезпечення нормального існування держави і суспільства важко переоцінити, втім, останні роки якість та ефективність реалізації ними свого цільового призначення залишають бажати кращого, що вимагає запровадження масштабного та глибокого реформування всієї системи органів МВС, яке б передбачало докорінний перегляд організаційно-правових засад її функціонування та створення принципово нового органу – Національної поліції України. У зв'язку з тим, що Національна поліція є новим центральним органом виконавчої влади, а законодавче закріплення її адміністративно-правового статусу перебуває на стадії формування, багато питань у цьому напрямку вимагають якнайшвидшого вирішення.

Загальним питанням правового статусу окремих органів МВС України присвячено праці багатьох учених-адміністративістів: С. М. Алфьорова, М. І. Ануфрієва, О. М. Бандурки, О. І. Безпалової, В. М. Гаращука, О. П. Гетманець, І. П. Голосніченка, С. М. Гусарова, С. Ф. Денисюка, О. Ю. Дрозда, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюка, О. В. Кузьменко, К. Б. Левченко, А. А. Манжули, О. І. Миколенка, О. М. Музичука, О. І. Остапенка, А. М. Подоляки, Т. О. Проценка, О. Ю. Синявської, В. В. Сокурєнка, І. І. Троханенка, О. М. Шевчука, В. К. Шкарупи, О. С. Юніна тощо. Праці зазначених дослідників становлять основу формування наукових підходів до аналізу проблем адміністративно-правового статусу різних суб'єктів. Однак, зважаючи на те, що система органів Національної поліції тільки проходить етап свого становлення та розвитку, окреслення особливостей її адміністративно-правового статусу залишилось поза увагою вчених.

Таким чином, необхідність підвищення ефективності правоохоронної діяльності Національної поліції, недостатність сучасних наукових розробок із цієї проблематики, недосконалість правового регулювання в зазначеній сфері обумовлюють актуальність комплексного дослідження сутності, структури та особливостей

адміністративно-правового статусу Національної поліції України, вироблення шляхів удосконалення правового регулювання щодо його реалізації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Робота виконана відповідно до пп. 1.2, 3.1, 4.1 Пріоритетних напрямків наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015–2019 років, затверджених наказом МВС України від 16 березня 2015 р. № 275, пп. 1.2, 1.4, 1.14, 2.3, 3.1 Пріоритетних напрямів наукових досліджень Харківського національного університету внутрішніх справ на період 2016–2019 років, схвалених Вченою радою Харківського національного університету внутрішніх справ 23 лютого 2016 р. (протокол № 2), комплексних науково-дослідних тем Харківського національного університету внутрішніх справ: «Адміністративна діяльність ОВС» (державна реєстрація № 0113U008186); «Реалізація та удосконалення адміністративного законодавства України» (державна реєстрація № 0113U008197); «Правоохоронна функція української держави» (державна реєстрація № 0113U00819).

Мета і задачі дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу існуючих наукових підходів, а також чинного законодавства України і практики його реалізації визначити сутність та особливості адміністративно-правового статусу Національної поліції України, а також шляхи його вдосконалення.

Для досягнення зазначеної мети в дисертації були поставлені такі основні задачі:

- з'ясування ознак Національної поліції України як правоохоронного органу, що визначають її особливий правовий статус;
- розкриття особливостей правового закріплення адміністративно-правового статусу Національної поліції України;
- характеристика співвідношення адміністративних та інших правовідносин, що виникають під час виконання Національною поліцією правоохоронних завдань;
- окреслення основних елементів адміністративно-правового статусу Національної поліції України;
- встановлення сутності та особливостей повноважень Національної поліції;
- характеристика юридичної відповідальності поліцейських;
- визначення змісту гарантій діяльності Національної поліції України;

– узагальнення зарубіжного досвіду адміністративно-правового регулювання статусу поліції та окреслення можливостей його використання в Україні;

– встановлення заходів забезпечення реалізації адміністративно-правового статусу Національної поліції України;

– розкриття ролі критеріїв оцінювання ефективності діяльності Національної поліції.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають під час організації та функціонування органів Національної поліції України.

Предметом дослідження є адміністративно-правовий статус Національної поліції України.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційного дослідження є сукупність методів і прийомів наукового пізнання. Їх застосування обумовлюється системним підходом, що дає можливість досліджувати проблеми в єдності їх соціального змісту і юридичної форми.

За допомогою методу системного аналізу визначено місце Національної поліції у системі правоохоронних органів (підрозділ 1.1), розкрито проблеми розмежування адміністративних та інших правовідносин, що виникають у діяльності Національної поліції (підрозділ 1.3), встановлено коло обов'язків Національної поліції (підрозділ 2.2), запропоновано шляхи удосконалення реалізації адміністративно-правового статусу Національної поліції України (розділ 3). За допомогою логіко-семантичного методу сформульовано низку понять, зокрема таких, як: «правовий статус Національної поліції», «права Національної поліції», «повноваження Національної поліції», «обов'язки Національної поліції», «відповідальність працівників Національної поліції», «заходи забезпечення реалізації адміністративно-правового статусу Національної поліції України», «гарантії реалізації адміністративно-правового статусу Національною поліцією України» тощо (підрозділи 1.2-1.4, 2.1–2.3, 3.2, 3.3). Порівняльно-правовий метод використано з метою з'ясування місця Національної поліції в системі правоохоронних органів (підрозділ 1.1), характеристики адміністративно-правового статусу Національної поліції (підрозділ 1.2), напрацювання пропозицій щодо можливостей використання зарубіжного досвіду адміністративно-правового регулювання діяльності поліції (підрозділ 3.1). Системно-структурний метод застосовано для з'ясування структури адміністративно-правового статусу Національної поліції України (підрозділ 1.4). Формально-юридичний – у ході розроблення науково обґрунтованих

висновків і пропозицій щодо шляхів удосконалення адміністративно-правового статусу Національної поліції України (розділ 3).

Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації становлять наукові праці фахівців у галузі філософії, теорії управління, загальної теорії держави і права, адміністративного права, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних дослідників. Нормативною основою дослідження є Конституція України, чинні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, а також проекти нормативних актів, що визначають правові засади діяльності Національної поліції України. У ході дисертаційного дослідження було також використано законодавство низки зарубіжних країн, досвід яких щодо правового регулювання статусу поліції може бути використаний в Україні. Інформаційну та емпіричну основу дисертації становлять узагальнення практики діяльності Національної поліції України, довідкові видання, статистичні матеріали. Використано також особистий досвід роботи здобувача в правоохоронних органах.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що робота є однією з перших спроб комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень науки адміністративного права визначити сутність та особливості адміністративно-правового статусу Національної поліції України та виробити авторське бачення шляхів удосконалення його правового закріплення. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків, запропонованих особисто здобувачем. Основні з них такі:

вперше:

систематизовано види адміністративно-правових відносин у діяльності поліції, які являють собою сукупність врегульованих нормами адміністративного права взаємозв'язків, що виникають між Національною поліцією (в особі її органів і посадових осіб) та іншими суб'єктами права в процесі здійснення нею своїх завдань і функцій і виражаються у сукупності їх взаємних прав та обов'язків;

охарактеризовано особливості правового статусу Національної поліції України, яка стала окремим центральним органом виконавчої влади, що зменшило її залежність від МВС України та, відповідно, підвищило її самостійність у реалізації основного призначення – надання поліцейських послуг;

обґрунтовано необхідність доповнити закріплений у Законі України «Про Національну поліцію» перелік принципів діяльності такою засадничою вимогою як науковість, яка б забезпечувала використання поліцією у своїй діяльності тільки науково обґрунтованих та перевірених методик роботи;

удосконалено:

– розуміння елементного складу правового статусу Національної поліції, до якого віднесено: права, гарантії, принципи, повноваження, обов'язки та відповідальність;

– визначення поняття «Національна поліція України», під яким запропоновано розуміти центральний орган виконавчої влади, метою діяльності якого є служіння українському суспільству шляхом підтримки у ньому порядку та громадського спокою; забезпечення безпечних умов існування його членів та стану захищеності їх прав, свобод і законних інтересів; надання допомоги особам у реалізації ними своїх прав, свобод і законних інтересів;

– розуміння того, що правовий статус Національної поліції, поєднуючи в єдину систему права, обов'язки та інші юридично значущі аспекти її функціонування, з одного боку, виступає важливою юридичною гарантією нормального (тобто якісного та ефективного) здійснення даним органом влади свого функціонально-цільового призначення, а з іншого – є засобом обмеження його можливостей щодо використання владного ресурсу;

– характеристику правосуб'єктності Національної поліції України, яку визначено як передбачену нормами чинного законодавства здатність зазначеного органу виконавчої влади виступати учасником правовідносин, бути носієм юридичних прав та обов'язків, а також нести юридичну відповідальність;

– класифікацію повноважень поліції, які визначені адміністративно-правовими нормами: контрольно-наглядові, дозвільні, профілактичні (превенційні), адміністративно-процедурні, з надання домедичної та соціальної допомоги (підтримки), охоронні, організаційні;

– визначення принципів діяльності Національної поліції України, під якими запропоновано розуміти засновані на закономірностях об'єктивного розвитку суспільства, науково обґрунтовані та формалізовані на законодавчому рівні основоположні ідеї, відправні імперативні засади, відповідно до яких поліція виконує свої завдання та реалізує надані їй для цього владні повноваження;

дістали подальшого розвитку:

– характеристика значення юридичних гарантій як структурного елемента правового статусу Національної поліції, яке полягає у тому, що через них держава забезпечує охорону і захист їх прав, а це, у свою чергу, сприяє ефективному виконанню ними своїх функціональних обов'язків;

– узагальнення повноважень Національної поліції України як специфічної правової категорії, що відображає правообов'язок даного органу влади, зміст якого полягає в тому, що, з одного боку, Національна поліція наділяється державою певними правомочностями, які дозволяють їй у межах своєї компетенції пред'являти до інших учасників правовідносин відповідні, обов'язкові для виконання, владні веління

(вимоги) про необхідність певної поведінки, а з іншого – від неї самої (тобто Нацполіції) державою вимагається реалізація конкретних варіантів поведінки, необхідних для виконання поставлених перед нею завдань;

– аргументація того, що під організаційним забезпеченням діяльності Національної поліції України слід розуміти комплекс заходів, спрямованих на задоволення органів Національної поліції усіма ресурсами, необхідними для якісного та ефективного здійснення своїх завдань і функцій;

– розмежування у діяльності Національної поліції адміністративних та трудових правовідносин, у зв'язку з чим зроблено висновок, що відносини осіб, які проходять службу в органах влади, зокрема в поліції, з їх роботодавцями мають розглядатися як такі, що мають міжгалузевий характер і зазнають регулятивного впливу з боку як адміністративного, так і трудового права;

– систематизація критеріїв оцінювання ефективності діяльності органів Національної поліції України.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що в подальшому вони можуть бути використані у:

– науково-дослідній сфері – для подальшого розроблення та удосконалення адміністративно-правового регулювання статусу Національної поліції України (*акти впровадження у діяльність Кримінологічної асоціації України від 18.05.2016 р., Науково-дослідного інституту публічного права від 15.06.2016 р., Національної академії внутрішніх справ від 27.06.2016*);

– правотворчості – в ході уточнення та доповнення чинних законодавчих та підзаконних актів, що буде сприяти поліпшенню нормативного закріплення правового статусу Національної поліції України (*довідка Науково-дослідного інституту публічного права від 05.09.2016 р.*);

– правозастосовній сфері – з метою покращення практичної діяльності Національної поліції України (*акт впровадження результатів дисертаційного дослідження в практичну діяльність ГУНП України в Харківській області від 06.06.2016 р.*);

– навчальному процесі – під час підготовки підручників і навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративна діяльність поліції», «Адміністративна відповідальність»; вони вже використовуються в ході проведення занять із зазначених дисциплін у Харківському національному університеті внутрішніх справ. Їх враховано також у навчально-методичних розробках, підготовлених за участю автора (*акт впровадження в навчальний процес Харківського національного університету внутрішніх справ від 21.04.2016 р.*).

Апробація результатів дисертації. Підсумки розроблення проблеми в цілому, окремих її аспектів, одержані узагальнення і висновки було оприлюднено на науково-практичних конференціях, зокрема: «Публічне адміністрування в сфері внутрішніх справ» (Київ, 2015), «Пріоритетні проблеми юридичної науки: сучасний стан та перспективи вдосконалення» (Київ, 2015), «Пріоритетні проблеми реформування системи законодавства України» (Київ, 2015).

Публікації. Основні результати дослідження викладено у шести статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та науковому періодичному виданні іншої держави, трьох тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які містять десять підрозділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації – 216 сторінок. Список використаних джерел містить 274 найменування і займає 28 сторінок. Додатки займають 9 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обгрунтовано актуальність теми дисертації, визначено її зв'язок з науковими програмами, планами та темами, розкрито мету і задачі, об'єкт і предмет, методи дослідження, окреслено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, наведено відомості щодо апробації результатів дослідження та публікацій.

Розділ 1 «Теоретичні засади правового статусу Національної поліції України» складається з чотирьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Поняття Національної поліції України та її місце в системі правоохоронних органів»* акцентовано увагу на тому, що прийняття Закону України «Про Національну поліцію» стало дуже важливим кроком на шляху запровадження нового нормативно-правового підґрунтя діяльності органів МВС, позбавленого пережитків радянської епохи.

Здійснено аналіз етимологічного походження термінів «міліція» та «поліція». Відзначено, що, застосувавши в новому Законі поняття «поліція» та виключивши з його визначення таку ознаку, як «озброєний характер», нормотворець таким чином акцентував увагу на тому, що органи Національної поліції мають цивільний, а не військовий характер, що вони виконують, перш за все, сервісні функції. Разом із тим це не означає, що поліція не має права використовувати під час своєї діяльності спеціальні засоби та вогнепальну зброю, однак така можливість не є визначальною для правового статусу даного органу влади, крім того, їх використання є крайнім заходом.

З метою з'ясування поняття «Національна поліція» наведено та охарактеризовано її характерні ознаки як центрального органу виконавчої влади та як структурного елемента системи правоохоронних органів. У ході визначення місця Національної поліції в системі правоохоронних органів наголошено, що воно найбільш чітко характеризується цільовим та функціональним призначенням даного органу виконавчої влади.

У підрозділі 1.2 «Сутність та особливості правового статусу Національної поліції України» визначено, що правовий статус суб'єкта (індивідуального чи колективного) являє собою комплексну соціально-правову категорію, яка відображає юридичне становище цього суб'єкта у суспільстві і державі. Тобто правовий статус – це юридична форма існування фактичного змісту. Визначається правовий (або юридичний) статус через закріплення у правових нормах прав, обов'язків, відповідальності, а також інших важливих ознак і властивостей суб'єкта, що характеризують його як учасника тих чи інших правовідносин. Сутність правового статусу Національної поліції розкрито на підставі аналізу правових засад функціонування Національної поліції.

Наголошено, що правовий статус Національної поліції, об'єднуючи собою систему прав, обов'язків та інших юридично значущих аспектів її функціонування, з одного боку, виступає важливою юридичною гарантією нормального (тобто якісного та ефективного) здійснення даним органом влади свого функціонально-цільового призначення, а з іншого – є засобом обмеження його можливостей щодо використання владного ресурсу.

Окреслено недоліки, які характерні для правового статусу Національної поліції, зокрема невизначеність основних функцій поліції, а також повноважень її структурно-функціональних ланок; відсутність чіткого механізму дисциплінарної відповідальності працівників поліції; відсутність конкурсної процедури для заміщення керівних посад в органах поліції тощо. Наголошено, що ці та інші недоліки і прогалини у правовому статусі Національної поліції породжують певні сумніви у тому, що даний орган влади працюватиме з очікуваним рівнем якості та ефективності.

У підрозділі 1.3 «Особливості розмежування адміністративних та інших правовідносин, що виникають під час виконання Національною поліцією правоохоронних завдань» акцентовано увагу на тому, що значення правовідносин, у тому числі адміністративних, полягає в тому, що у їх межах: по-перше, фактично існуючі зв'язки між суб'єктами набувають правової форми; по-друге, загальні норми об'єктивного права трансформуються у конкретні суб'єктивні юридичні можливості (права) та обов'язки учасників правовідносин. Доведено, що, оскільки Національна поліція є органом виконавчої гілки влади, більшість відносин

за її участю мають державно-управлінський (або владно-управлінський) характер і, відповідно, регулюються адміністративним правом.

Обстоюється позиція, що адміністративно-правові відносини супроводжують більшість основних аспектів діяльності Національної поліції як на зовнішньому, так і внутрішньоорганізаційному рівні. Разом із тим це не єдиний різновид правовідносин, у які вступає поліція в ході виконання своїх завдань і функцій.

Відзначено, що необхідність відмежування адміністративно-правових відносин від інших правовідносин, що виникають у діяльності Національної поліції, обумовлена тим, що у різних видах правовідносин коло та характер прав і обов'язків поліції та, відповідно, її становище по відношенню до інших учасників правовідносин неоднакові. Охарактеризовано співвідношення адміністративних та кримінальних, адміністративних та цивільних, адміністративних та трудових правовідносин.

Обґрунтовано висновок про те, що, окрім адміністративних правовідносин, діяльність поліції під час виконання нею своїх завдань і функцій супроводжують й інші різновиди правовідносин, що мають ряд своїх специфічних властивостей, обумовлених їх об'єктом (предметом), правовим статусом сторін та методом реалізації взаємозв'язків між ними. Втім, основний обсяг свого функціонального призначення поліція все ж таки реалізує в межах саме адміністративно-правових відносин, крім того, дані правовідносини дуже часто виконують роль забезпечувальних щодо інших різновидів правовідносин за участю Національної поліції.

У підрозділі 1.4 «*Структура правового статусу Національної поліції України*» наголошено, що структура правового статусу Національної поліції відображає його внутрішню організацію, розташування (розміщення) та взаємозв'язок його складових (структурних) елементів.

Систематизовано та проаналізовано підходи вчених щодо визначення елементів, які входять до складу правового статусу. Запропоновано власне визначення досліджуваного поняття та узагальнено підходи науковців до характеристики основних елементів правового статусу. До ключових елементів правового статусу Національної поліції віднесено: 1) компетенцію, що складається з відповідних предметів відання та повноважень (які є правообов'язками, тобто охоплюють права та обов'язки відповідної функціональної спрямованості); 2) гарантії; 3) відповідальність; 4) принципи. Детально охарактеризовано кожен із зазначених елементів правового статусу Національної поліції.

Запропоновано авторське визначення поняття «правосуб'єктність Національної поліції України», що виступає передумовою виникнення правового статусу. Наведено основні принципи діяльності Національної поліції України. На підставі аналізу думок учених та

відповідного нормативно-правового забезпечення здійснено аналіз прав працівників Національної поліції. Розкрито значення юридичних гарантій як структурного елемента правового статусу Національної поліції.

Наголошено, що «ядро» правового статусу Національної поліції (як, власне кажучи, і будь-якого іншого органу влади) становлять її повноваження та відповідальність. Тому що саме вони найбільш повно характеризують її функціональне призначення, вказують на те, що вимагає від неї закон як від правоохоронного органу, які для неї можуть бути наслідки за неналежне виконання цих вимог або їх пряме порушення.

Розділ 2 «Характеристика окремих елементів адміністративно-правового статусу Національної поліції України» складається з чотирьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 «Повноваження Національної поліції України» констатовано, що повноваження органів Нацполіції – це саме той елемент її адміністративно-правового статусу, який розкриває завдання і функції, покладені на даний орган влади, та відображає характер і зміст роботи, яку вона виконує.

Окреслено наукові підходи щодо визначення поняття «повноваження». Відзначено, що в юридичній літературі повноваження часто ототожнюють із терміном «компетенція». Розглянуто етимологію термінів «компетенція» та «повноваження», на підставі чого обґрунтовано висновок про те, що поняття «компетенція» є ширшим, ніж «повноваження».

Повноваження Національної поліції України охарактеризовано на підставі аналізу її прав та обов'язків. Встановлено, що відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» повноваження Національної поліції поділяються на основні, додаткові та повноваження в інформаційній сфері. Обґрунтовано висновок, що поліція має доволі широке і разом із тим неоднозначне коло повноважень. Адже, з одного боку, вони характеризуються непотрібною деталізацією та навіть дублюванням, а з іншого – повноваження поліції мають доволі розпливчастий характер, особливо це стосується її так званих «додаткових» повноважень.

З'ясовано загальнотеоретичну сутність поняття «обов'язки», на підставі чого зроблено висновок, що в науковій літературі виділяють загальносоціальні і юридичні обов'язки.

У ході аналізу чинного законодавства, яке регламентує діяльність Національної поліції, підкреслено, що головним загальним обов'язком поліції є служіння інтересам Українського народу, забезпечення його безпечного існування та розвитку шляхом здійснення охорони індивідуальних, групових та загальносоціальних прав і законних інтересів,

протидії злочинності та підтримки належного рівня публічної безпеки і громадської дисципліни в країні. Критичному аналізу піддано загальні обов'язки Національної поліції, які закріплено в законодавстві.

У підрозділі 2.2 «Юридична відповідальність Національної поліції України» визначено поняття «юридична відповідальність Національної поліції України».

Детально розглянуто особливості притягнення працівників Національної поліції до адміністративної, кримінальної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності.

Обгрунтовано висновок, що питання відповідальності працівників Національної поліції поки не знайшло належного законодавчого врегулювання. Зокрема йдеться про те, що й досі не прийнято Дисциплінарний статут працівників Національної поліції – основний нормативно-правовий акт, у якому б визначались підстави та порядок притягнення поліцейських до дисциплінарної відповідальності. А відтак, відсутня дуже важлива гарантія забезпечення режиму законності в їх діяльності.

У підрозділі 2.3 «Юридичні гарантії діяльності Національної поліції України» наголошено, що важливим елементом зміцнення юридичного становища даного органу влади й посилення якості та ефективності виконання ним свого функціонально-цільового призначення є запровадження системи відповідних гарантій.

Гарантії реалізації адміністративно-правового статусу Національної поліції України визначено з позиції широкого тлумачення гарантій. Доведено, що гарантії реалізації Національною поліцією свого правового статусу мають два вектори спрямування: з одного боку, вони покликані забезпечити комплекс необхідних умов для ефективного виконання нею свого суспільного призначення, а з іншого – виступають засобом обмеження владних повноважень поліції та спрямування процесу їх реалізації в русло законності.

Виокремлено шість основних напрямів удосконалення гарантій реалізації адміністративно-правового статусу Національною поліцією України. Встановлено, що чинне законодавство про поліцію хоча й має цілий ряд позитивних аспектів, утім, у ньому все ж таки є низка недоліків і прогалин, наявність яких не дозволяє з упевненістю стверджувати, що наразі запроваджено всі необхідні гарантії діяльності Національної поліції, які б, з одного боку, надійно тримали її у рамках законності, а з іншого – забезпечували незалежність, ефективність та адекватність.

Розділ 3 «Шляхи вдосконалення реалізації адміністративно-правового статусу Національної поліції України» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 3.1 «Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання статусу поліції та можливості його використання в Україні» розгляд організаційно-правових засад діяльності поліції зарубіжних країн розпочато з аналізу досвіду Сполучених Штатів Америки (США) у цій сфері. Наступною країною, досвід якої у питанні врегулювання діяльності органів поліції слід використовувати, названо Канаду. Окрему увагу присвячено характеристиці адміністративно-правового регулювання статусу поліції Великобританії. Узагальнено особливості організації та діяльності поліції в країнах англосаксонської правової системи.

Проаналізовано досвід правового регулювання статусу поліції та можливості його використання у деяких країнах континентальної правової сім'ї, зокрема таких, як Франція, Федеративна Республіка Німеччина, Австрія. Спираючись на вивчення досвіду врегулювання організації та функціонування органів поліції у вищезазначених країнах континентальної правової сім'ї, а також таких держав, як Італія, Іспанія, Польща, Бельгія, Швеція, Данія тощо, виокремлено характерні для них властивості.

Запропоновано конкретні шляхи використання досвіду зарубіжних країн у сфері правового регулювання статусу Національної поліції України.

У підрозділі 3.2 «Заходи забезпечення реалізації адміністративно-правового статусу Національної поліції України» обґрунтовується, що для ефективного виконання Нацполіцією своїх завдань та функцій, здійснення належним чином наданих їй владних повноважень недостатньо лише прописати їх у нормативно-правовому акті, необхідно здійснити відповідне забезпечення реалізації даним органом влади свого правового становища.

На підставі аналізу наукових підходів до визначення понять «забезпечення», «забезпечувати» та «організація» запропоновано визначення понять «забезпечення діяльності Національної поліції України» та «організаційне забезпечення діяльності Національної поліції». Виокремлено основні напрямки організаційного забезпечення діяльності Національної поліції України.

Обґрунтовується висновок, що сьогодні в Україні вже закладено основні організаційні засади діяльності Національної поліції та запроваджено відповідні забезпечувальні механізми, головним завданням яких є гарантування стабільної та ефективної роботи її органів шляхом повноцінного задоволення їх потреб у інформаційних, матеріально-технічних, фінансових, кадрових та інших ресурсах.

У підрозділі 3.3 «Удосконалення критеріїв оцінювання діяльності Національної поліції України» розглянуто проблематику визначення критеріїв оцінювання роботи органів Національної поліції України.

Доведено, що новий підхід до оцінювання діяльності органів поліції шляхом урахування громадської думки, безперечно, має свої позитивні моменти, найважливішим серед яких є те, що одним із його ключових загальних критеріїв є стан громадської думки про їх роботу. Пріоритет даного критерію є цілком зрозумілим, враховуючи той факт, що поліція позиціонується як сервісна служба, що надає відповідні послуги, головним замовником та споживачем яких є суспільство, а отже, й оцінити по-справжньому якість та ефективність послуг можуть тільки ті, кому вони адресовані, кому надаються. Зауважено, що важливим моментом є також те, що окремим критерієм оцінювання діяльності поліції визначена думка бізнес-середовища про стан виконання нею свого функціонально-цільового призначення. Особливе значення даного критерію виявляється у контексті з'ясування стану корумпованості органів Нацполіції.

Зауважено, що обраний владою підхід до оцінювання діяльності органів поліції в цілому відповідає концепції розуміння їх соціального призначення, також він узгоджується з існуючою практикою у цій сфері в Європейських країнах.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання – визначення сутності та особливостей адміністративно-правового статусу Національної поліції України в умовах реформування правоохоронної системи, вироблено пропозиції та рекомендації щодо його удосконалення. В результаті проведеного дослідження сформульовано ряд висновків, пропозицій та рекомендацій, спрямованих на досягнення поставленої мети. Основні з них наведено нижче.

Виокремлено такі ключові ознаки Національної поліції України як правоохоронного органу, що визначають її особливий правовий статус: по-перше, належність Національної поліції до виконавчої влади свідчить про те, що її діяльність має переважно виконавчо-розпорядчий характер і орієнтована на здійснення безпосереднього управління певними суспільними відносинами і процесами; по-друге, Національна поліція є центральним органом виконавчої влади. Той факт, що за новим законодавством поліція, на відміну від її попередниці міліції, є центральним органом виконавчої влади, свідчить про прагнення влади забезпечити більш надійні гарантії деполітизації діяльності даного правоохоронного органу; по-третє, Національна поліція є органом сервісного характеру, тобто головним призначенням Національної поліції є не виконання карально-репресивних заходів, а служіння українському суспільству шляхом надання відповідних послуг населенню; по-четверте, Національна поліція має право на застосування заходів примусу. Незважаючи на те, що поліція, на відміну

від її попередниці міліції, сповідує нову філософію роботи, це не позбавляє її (поліцію) можливості в разі необхідності звертатися до жорстких заходів. Наявність у розпорядженні поліції таких заходів є гарантією втілення її владної волі. Однак характер та зміст владних велінь поліції при цьому мають бути обумовлені об'єктивно існуючими обставинами суспільного життя, наявними потребами і запитамі громадськості, на задоволення яких і спрямовується діяльність даного органу влади, а коло зазначених заходів примусу, підстави та порядок їх використання жорстко регламентуються законом.

Аргументовано, що неоднозначність законодавства про Національну поліцію обумовлює наявність у правовому статусі даного органу влади певних особливостей, частина з яких має чітко виражений позитивний і прогресивний характер, а деякі, навпаки, викликають ряд суттєвих запитань. Основними позитивними особливостями правового статусу поліції названо наступне: по-перше, Національна поліція стала центральним органом виконавчої влади, що зменшує її залежність від Міністерства внутрішніх справ України та, відповідно, підвищує самостійність у питанні реалізації свого функціонального призначення; по-друге, діяльність поліції має соціально орієнтований та сервісний характер, тобто пов'язана з наданням послуг населенню; по-третє, чітко визначено перелік повноважень Національної поліції; по-четверте, чітко визначено на законодавчому рівні коло поліцейських заходів, у тому числі перелік та підстави використання поліцією спеціальних засобів; по-п'яте, суттєво вдосконалено процедуру формування кадрового потенціалу органів поліції, яка характеризується високим рівнем прозорості; по-шосте, більш ґрунтовно визначено організаційно-правові підвалини взаємодії поліції з громадськістю. Серед негативних аспектів правового закріплення статусу поліції названо: по-перше, невизначеність основних функцій поліції, а також повноважень її структурно-функціональних ланок; по-друге, відсутність чітко прописаного механізму дисциплінарної відповідальності працівників поліції; по-третє, відсутність конкурсної процедури для заміщення керівних посад в органах поліції у зв'язку із просуванням по службі тощо.

Розкрито співвідношення адміністративних та кримінальних процесуальних правовідносин у діяльності поліції. Доведено, що тісний зв'язок даних відносин обумовлений тим, що, по-перше, і перші, і другі опосередковують діяльність Національної поліції з охорони суспільних відносин; по-друге, і перші, і другі можуть виникати з ініціативи (внаслідок дій) однієї зі сторін, і згода іншої при цьому не потрібна; по-третє, і в перших, і в других сторони перебувають у відносно нерівному становищі, а їх взаємовідносини, як правило, реалізуються з використанням імперативного методу; по-четверте, в

ході протидії і адміністративним, і кримінальним правопорушенням застосовуються поліцейські заходи. Названо суттєві відмінності адміністративних та кримінальних правовідносин у діяльності поліції, серед яких особливу увагу приділено підставам виникнення адміністративних та кримінальних правовідносин.

Охарактеризовано співвідношення адміністративних та цивільних правовідносин у діяльності поліції, у зв'язку з чим наголошено, що між адміністративними та цивільними правовідносинами є суттєва різниця, а саме: перші мають публічну природу, тобто вони відображають державний та загальносуспільний інтерес, а другим властивий приватний характер – вони опосередковують реалізацію приватними особами своїх майнових та особистих немайнових прав й інтересів; учасники цивільних правовідносин, на відміну від учасників адміністративно-правових відносин, перебувають у рівному становищі; перші у своїй основі мають імперативний, а другі – диспозитивний методи регулювання.

Доведено, що не менш важливим є розмежування у діяльності Національної поліції адміністративних та трудових правовідносин. Обстоюється позиція, що відносини осіб, які проходять службу в органах влади, зокрема в поліції, з їх роботодавцями мають розглядатися як такі, що не мають міжгалузевого характеру і не зазнають регулятивного впливу одночасно з боку як адміністративного, так і трудового права, а виключно з боку норм адміністративного права. Зазначені відносини є виключно адміністративно-правовими, а спори, які виникають у цих відносинах, розглядаються адміністративними судами.

Встановлено, що специфіка міжнародних відносин, що виникають у діяльності національної поліції, полягає в наступному: по-перше, юридичною підставою їх виникнення є відповідні дво- або багатосторонні міжнародні договори; по-друге, інша сторона (сторони) є іноземною державою в особі її органів чи посадових осіб або міжнародною організацією; по-третє, сторони перебувають у рівному становищі і не мають щодо одна одної ніяких владних повноважень, окрім тих прав і обов'язків, що передбачені в укладеному між ними договорі.

Констатовано, що правовий статус Національної поліції є складною системою, внутрішня форма організації якої визначається низкою юридично значущих ознак і властивостей, кожна з яких характеризує певний аспект даного органу влади, і які у своїй єдності визначають його юридичне становище в суспільстві і державі як суб'єкта відповідних правовідносин. До ключових елементів правового статусу Національної поліції віднесено: принципи, повноваження (які є правообов'язками, тобто охоплюють права та

обов'язки відповідної функціональної спрямованості), гарантії та відповідальність.

Охарактеризовано повноваження Національної поліції як специфічну правову категорію, що відображає правообов'язок даного органу влади, зміст якого полягає в тому, що, з одного боку, Національна поліція наділяється державою певними правомочностями, які дозволяють їй у межах своєї компетенції пред'являти до інших учасників правовідносин відповідні, обов'язкові для виконання, владні веління (вимоги) про необхідність певної поведінки, а з іншого – від неї самої (тобто Нацполіції) державою вимагається реалізація конкретних варіантів поведінки, необхідних для виконання поставлених перед нею завдань. Виокремлено та проаналізовано такі повноваження поліції: а) адміністративні; б) охоронні; в) такі, що пов'язані зі здійсненням оперативно-розшукових заходів; г) кримінально-процесуальні; д) організаційні.

Розкрито зміст таких обов'язків працівників Національної поліції як: а) неухильно дотримуватися положень Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів; б) професійно виконувати свої службові обов'язки відповідно до вимог нормативно-правових актів, посадових (функціональних) обов'язків, наказів керівництва (слід зазначити, що, виконуючи вказівки вищого керівництва, поліцейські повинні виходити з вимог, що містить вищерозглянутий обов'язок); в) поважати і не порушувати права і свободи людини; г) надавати невідкладну, зокрема медичну і медичну, допомогу; г) зберігати та не розголошувати інформацію з обмеженим доступом, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків; д) інформувати безпосереднього керівника про обставини, що унеможливають їх подальшу службу в поліції або перебування на займаній посаді; е) реагувати на заяви, повідомлення осіб про вчинення протиправних дій або про наявність певних загроз їх особистій безпеці, безпеці інших осіб чи публічній безпеці взагалі; є) активно взаємодіяти з населенням на засадах партнерства; ж) вжити усіх необхідних заходів для того, щоб під час виконання ними своїх службових повноважень інші суб'єкти могли їх ідентифікувати як працівників органів поліції; з) підвищувати рівень своєї професійної кваліфікації.

Під відповідальністю Національної поліції України запропоновано розуміти обов'язок органів та підрозділів Нацполіції, а також їх посадових осіб зазнати для себе певного виду і міри негативні наслідки, визначені законодавством, за вчинення ними порушення чинного законодавства під час виконання своїх завдань та функцій. Зазначено, що якщо поліцейський вчинив протиправні дії не під час перебування на службі, то він буде притягатися до відповідальності як звичайна особа.

Аргументовано, що гарантії реалізації Національною поліцією свого правового статусу мають два вектори спрямування: з одного боку, вони покликані забезпечити комплекс необхідних умов для ефективного виконання свого суспільного призначення, а з іншого – виступають засобом обмеження владних повноважень поліції та спрямування процесу їх реалізації у русло законності. З метою підвищення ефективності реалізації адміністративно-правового статусу органів поліції запропоновано вжити такі заходи щодо оптимізації переліку гарантій діяльності поліції: по-перше, позбавити Президента України права присвоювати спеціальні звання вищого складу Національної поліції; по-друге, в Законі України «Про Національну поліцію» усунути важелі політичного впливу на поліцію; по-третє, упорядкувати гарантії інформаційного забезпечення діяльності поліції; по-п'яте, у Законі України «Про Національну поліцію» чітко визначити, що є «достатніми обставинами» для здійснення тих або інших дій; по-шосте, з метою посилення гарантій діяльності органів Національної поліції більш детально прописати норми, пов'язані із оплатою праці поліцейських, зокрема визначити розмір їх заробітної платні на законодавчому рівні; по-сьоме, в умовах перетворення поліції у цивільне відомство переглянути право її працівників на проведення страйків.

Визначено, що під час оптимізації нормативно-правового забезпечення діяльності Національної поліції України варто звернути увагу на наступні аспекти зарубіжного досвіду щодо вирішення даного питання: по-перше, зменшення децентралізації в управлінні територіальними органами поліції, що дозволить муніципальній владі, а також відповідним територіальним громадам брати більш активну участь у процесі організації та координації діяльності органів Нацполіції; по-друге, розроблення довідників або інструкцій із алгоритмами поведінки поліцейських у стандартних ситуаціях; по-третє, чітке визначення предмета відання та відповідні йому повноваження кожної зі структурних ланок системи органів поліції; по-четверте, розвиток, окрім внутрішньовідомчого, й інших моделей контролю, які б передбачали активне залучення громадськості, органів місцевого самоврядування та адвокатської спільноти; по-п'яте, запровадження системи спеціальних звань, що відрізняються від військових і характеризують поліцейських як представників цивільної, а не мілітаризованої служби.

Обґрунтовано, що забезпечення діяльності будь-якого органу влади, в тому числі Національної поліції, являє собою складний, багатоаспектний процес із запровадження цілої низки різного роду заходів, які, на нашу думку, можна умовно поділити на організаційний

та правовий блоки. Розкрито організаційні аспекти забезпечення діяльності органів поліції.

Доведено, що роль критеріїв в оцінюванні діяльності полягає в тому, що вони виступають тими показниками, на які орієнтується суб'єкт, що здійснює оцінювання, тим мірилом, на підставі якого він робить висновки про ефективність чи неефективність, доцільність чи недоцільність, відповідність чи невідповідність діяльності.

Акцентовано увагу на тому, що одним із ключових критеріїв оцінювання діяльності органів поліції є стан громадської думки про її роботу. Відзначено, що з'ясування громадської думки має відбуватися на декількох (щонайменше двох) рівнях: по-перше, думка широкого загалу, яка містить ставлення пересічних громадян до діяльності поліції; по-друге, експертна думка, яка також має формуватися на підставі опитування представників громадськості, однак тих, які володіють відповідними професійними знаннями та навичками у сфері права і державного управління.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Падалка О. А. До питання розуміння поняття Національної поліції України / О. А. Падалка // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». – 2015. – Вип. 3-2. – Т. 4. – С. 122–126.
2. Падалка О. А. Щодо сутності правового статусу Національної поліції України / О. А. Падалка // Прикарпатський юридичний вісник. – 2015. – №3. – С. 72–76.
3. Падалка О. А. Обов'язки Національної поліції України / О. А. Падалка // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – 2016. – Вип. 38. Т. 2. – 19–22.
4. Падалка О. А. Юридична відповідальність Національної поліції України / О. А. Падалка // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». – 2016. – Вип. 20. – С. 81–85.
5. Падалка О. А. Вдосконалення гарантій реалізації адміністративно-правового статусу Національною поліцією України / О. А. Падалка // Науковий вісник публічного та приватного права. – 2016. – № 1. – С. 42–48.
6. Падалка А. А. Совершенствование критериев оценки деятельности Национальной полиции Украины / А. А. Падалка // Право и Политика (Республика Кыргызия). – 2016. – № 1. – С. 147–152.
7. Падалка О. А. Критерії оцінювання діяльності Національної поліції України / А. А. Падалка // Публічне адміністрування в сфері внутрішніх справ : матеріали круглого столу. Збірник наукових праць (14 трав. 2015 р.). – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. – С. 88–90.

8. Падалка О. А. Інформаційне забезпечення діяльності Національної поліції України / А. А. Падалка // Пріоритетні проблеми юридичної науки: сучасний стан та перспективи вдосконалення : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 18–19 лип. 2015 р.). – К. : Науково-дослідний інститут публічного права, 2015. – С. 34–37.

9. Падалка О. А. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення Національної поліції України / А. А. Падалка // Пріоритетні проблеми реформування системи законодавства України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 23–24 лип. 2015 р.). – К. : Науково-дослідний інститут публічного права, 2015. – С. 169–170.

АНОТАЦІЯ

Падалка О. А. Адміністративно-правовий статус Національної поліції України. – *На правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; інформаційне право; фінансове право. – Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків, 2016.

Дисертація присвячена визначенню особливостей адміністративно-правового статусу Національної поліції України. З'ясовано ключові ознаки Національної поліції України як правоохоронного органу, що визначають її особливий правовий статус. Охарактеризовано співвідношення адміністративних та інших правовідносин, що виникають під час виконання Національною поліцією правоохоронних завдань. Окреслено основні елементи адміністративно-правового статусу Національної поліції України. Узагальнено зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання статусу поліції та можливості його використання в Україні. Встановлено заходи забезпечення реалізації адміністративно-правового статусу Національної поліції України. Вироблено пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення гарантій реалізації адміністративно-правового статусу Національною поліцією України. Розкрито роль критеріїв оцінювання ефективності діяльності Національної поліції.

Ключові слова: Національна поліція, правоохоронні органи, статус, правовий статус, адміністративно-правовий статус, правовідносини, повноваження, обов'язки, відповідальність, гарантії, оцінювання.

АННОТАЦИЯ

Падалка А. А. Административно-правовой статус Национальной полиции Украины. – *На правах рукописи.*

Диссертация на соискание учёной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс;

финансовое право; информационное право. – Харьковский национальный университет внутренних дел. – Харьков, 2016.

Диссертация посвящена рассмотрению особенностей административно-правового статуса Национальной полиции Украины. Выявлены ключевые признаки Национальной полиции Украины как правоохранительного органа, определяющие ее особый правовой статус.

Раскрыты особенности правового регулирования административно-правового статуса Национальной полиции Украины. Среди негативных аспектов правового закрепления статуса полиции названы: а) неопределенность основных функций полиции, а также полномочий ее структурно-функциональных звеньев; б) отсутствие четко прописанного механизма дисциплинарной ответственности сотрудников полиции; в) отсутствие конкурсной процедуры для замещения руководящих должностей в органах полиции и др.

Охарактеризовано соотношение административных и иных правоотношений, возникающих при исполнении Национальной полицией правоохранительных задач. Доказано, что правовой статус Национальной полиции Украины является сложной системой, внутренняя форма организации которой определяется рядом юридически значимых признаков и свойств, каждый из которых характеризует определенный аспект данного органа власти, и которые в своем единстве определяют его юридическое положение в обществе и государстве как субъекта соответствующего правоотношения. К ключевым элементам правового статуса Национальной полиции отнесены: правосубъектность, права, гарантии, принципы, полномочия, обязанности и ответственность.

Установлена сущность полномочий Национальной полиции как специфической правовой категории. Выделены и проанализированы такие полномочия полиции: а) административные; б) охранительные; в) связанные с осуществлением оперативно-розыскных мероприятий; г) уголовно-процессуальные; д) организационные. Раскрыто содержание основных обязанностей Национальной полиции Украины.

Под ответственностью полицейских предложено понимать их обязанность понести для себя определенного вида и степени негативные последствия, закрепленные законодательством, за совершение ими нарушения действующего законодательства при выполнении своих задач и функций. Указано, что если полицейский совершил противоправные действия не во время пребывания на службе, то он будет привлечен к ответственности как обычное лицо.

Обобщен зарубежный опыт административно-правового регулирования статуса полиции и возможности его использования в Украине. Определено, что обеспечение деятельности любого органа

власти, в том числе Национальной полиции, представляет собой сложный, многоаспектный процесс по внедрению целого ряда разного рода мероприятий, которые, по нашему мнению, можно условно разделить на организационный и правовой блоки. Раскрыты организационные аспекты обеспечения деятельности органов полиции. Внесены предложения и рекомендации по совершенствованию гарантий реализации административно-правового статуса Национальной полицией Украины. Раскрыта роль критериев оценки эффективности деятельности Национальной полиции.

Ключевые слова: Национальная полиция, правоохранительные органы, статус, правовой статус, административно-правовой статус, правоотношения, полномочия, обязанности, ответственность, гарантии, оценка.

SUMMARY

Padalka O. A. Administrative and Legal Status of the National Police of Ukraine. – *Manuscript*.

The thesis for a candidate's degree by the specialty 12.00.07 – administrative law and process; informational law; financial law. – Kharkiv National University of Internal Affairs. – Kharkiv, 2016.

The thesis is focused on studying the peculiarities of administrative and legal status of the National Police of Ukraine. The key features of the National Police of Ukraine as a law enforcement agency, defining its special legal status have been found out. Correlation of administrative and other legal relations arising during the implementation of law enforcement tasks by the National Police has been characterized. The basic elements of administrative and legal status of the National Police of Ukraine have been outlined. Foreign experience of administrative and legal regulation of the status of the police and the possibilities of its use in Ukraine have been generalized. Measures to ensure the implementation of administrative and legal status of the National Police of Ukraine have been established. Some propositions and recommendations for improving the guarantees of the implementation of administrative and legal status of the National Police of Ukraine have been elaborated. The role of criteria of evaluating the effectiveness of the National Police activity has been revealed.

Key words: National Police, law enforcement agencies, status, legal status, administrative and legal status, legal relations, powers, duties, responsibility, guarantees, assessment.